

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

คู่มือการป้องกัน
ผลประโยชน์

ทับซ้อน

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

คณะผู้จัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ที่ปรึกษา :

นายไพศาล ต้นคุ้ม เลขานุการคณะกรรมการอาหารและยา
นายวิฑิต สถิติชัยกุล รองเลขานุการคณะกรรมการอาหารและยา

บรรณาธิการ :

นายวัฒนศักดิ์ ศรีรุ่ง เลขานุการกรม
นางไทรทอง ศิลาภย์ หัวหน้าฝ่ายการเจ้าหน้าที่
นางสาวอนงค์นาฏ จันทะฤทธิ นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
นางพนิดา ชินฉวีลย์ นักจัดการงานทั่วไป

จัดทำโดย : สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข
พิมพ์ครั้งที่ 1 : กันยายน 2564
พิมพ์จำนวน : 200 เล่ม
พิมพ์ที่ : บริษัท ทีเอส อินเตอร์พริ้นท์ จำกัด
ISBN : 978-974-244-426-6

คู่มือการป้องกัน
ผลประโยชน์

กับชื้อน

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

คำนำ

การทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ และสร้างความเสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศ โดยเฉพาะการทุจริตในภาครัฐ รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยได้กำหนดให้เป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล ในข้อที่ 10 “การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีหลักธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ” ที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขให้การทุจริตในภาครัฐลดลง หรือหมดสิ้นไป เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐเป็นที่น่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากภาคเอกชนหรือประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้ให้ความสำคัญในการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบของภาครัฐ และตระหนักว่าการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีความโปร่งใส จะส่งผลให้หน่วยงานเป็นองค์กรที่มีคุณธรรมและธรรมาภิบาลเกิดประโยชน์สุขกับประชาชนโดยทั่วไป ดังนั้น จึงได้จัดทำคู่มือป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนฉบับนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแยกผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 100 และมาตรา 103 ให้กับบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อเป็นเครื่องมือในการป้องกันมิให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นองค์กรคุณธรรมของภาครัฐต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือ Conflict of Interests	1
1.1 ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน หรือ Conflict of Interests	1
1.2 ความหมายการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวม	2
1.3 รูปแบบการกระทำที่เข้าข่ายการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัว และประโยชน์ส่วนรวม	5
1.4 ปัจจัยทางวัฒนธรรมกับการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน	15
บทที่ 2 ระบบคิดแก่ “ทุจริต” กับนิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ	19
2.1 ระบบคิด ฐานสิบ (Analog) และระบบคิด ฐานสอง (Digital)	19
2.2 นิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ	22
บทที่ 3 แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	31
3.1 ความขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวม	31
3.2 สถานการณ์ถูกบีบบังคับให้กระทำการทุจริตหรือร่วมทุจริต	33
3.3 การเฝ้าระวังการทุจริต	36
3.4 การรับหรือให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่อาจสร้างแรงจูงใจในการพิจารณาตัดสินอย่างไม่ชอบธรรม	37
บทที่ 4 ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน	41
บรรณานุกรม	

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 : บานประตูที่แสดงทางเลือกของเจ้าหน้าที่	3
ภาพที่ 2 : แสดงให้เห็นถึงการแยกออกจากกันระหว่างประโยชน์ส่วนรวม และประโยชน์ส่วนตน	4
ภาพที่ 3 : การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ	5
ภาพที่ 4 : การทำธุรกิจกับตัวเอง	6
ภาพที่ 5 : การทำงานหลังออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ	7
ภาพที่ 6 : การทำธุรกิจพิเศษ	8
ภาพที่ 7 : การรับรู้ข้อมูลภายใน	9
ภาพที่ 8 : การใช้บุคลากรหรือทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน	10
ภาพที่ 9 : การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ ทางการเมือง	11
ภาพที่ 10 : ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ	12
ภาพที่ 11 : การใช้อิทธิพล	13
ภาพที่ 12 : เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ขาดจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่	14
ภาพที่ 13 : ระบบการคิด ฐานสิบ ฐานสองและตัวอย่าง	21
ภาพที่ 14 : สูตรอธิบายการเกิดพฤติกรรมการคอร์รัปชัน	23
ภาพที่ 15 : โครงสร้างอำนาจที่เอื้อต่อการคอร์รัปชัน	23

บทนำ

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย กลายเป็นประเด็นที่มีการกล่าวถึงกันมากในปัจจุบัน มีการวิพากษ์ วิจารณ์นักการเมือง ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมไปถึงนักการเมืองท้องถิ่นเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์พฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชันในหลากหลายรูปแบบ ทั้งการยกยอกทรัพย์สินของรัฐไปเป็นของตน การใช้ตำแหน่งหน้าที่ เพื่อเอื้อประโยชน์กับตนเองและพรรคพวก การให้สัมปทานหรือการเลือกจ้างเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง รูปแบบการทุจริตเหล่านี้เกิดจากพฤติการณ์ที่ขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือที่เรียกว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน” ซึ่ง “ผลประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “ผลประโยชน์ขัดกัน” หรือ “การขัดกันแห่งผลประโยชน์” ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ จึงกำหนดนโยบายการต่อต้านการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ ที่ทุกภาคส่วนต้องช่วยกันป้องกันปราบปรามการทุจริตให้ลดลงหรือหมดสิ้นไปจากสังคมไทย โดยได้มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในนโยบายรัฐบาลข้อที่ 10 “การส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีหลักธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ” รวมทั้งได้นำการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) มาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ โดยในการประเมินดังกล่าวได้กำหนดให้หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนและแนวทางปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนได้มีการบัญญัติในรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศโดยประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2552 กำหนดให้มาตรฐานทางจริยธรรม ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ

หรือเจ้าหน้าที่รัฐแต่ละประเภทให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น โดยจะต้องมีกลไกและระบบในการดำเนินงานเพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดขั้นตอน การลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย โดยจะต้องยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ 9 ประการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนี้

- (1) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- (2) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ
- (3) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- (4) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
- (5) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- (6) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- (7) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- (8) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (9) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

บทที่ 1

ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือ Conflict of Interests

1.1 ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน หรือ Conflict of Interests

คำว่า Conflict of Interests มีผู้ให้คำแปลเป็นภาษาไทยไว้หลากหลาย เช่น “การขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ส่วนรวม” หรือ “การขัดกันระหว่างผลประโยชน์สาธารณะและผลประโยชน์ส่วนบุคคล” หรือ “ประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “ผลประโยชน์ทับซ้อน” หรือ “ผลประโยชน์ขัดกัน” หรือบางท่านแปลว่า “ผลประโยชน์ขัดแย้ง” หรือ “ความขัดแย้งทางผลประโยชน์”

การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์ส่วนรวมหรือที่เรียกว่า Conflict of Interests นั้น มีลักษณะทำนองเดียวกันกับกฎศีลธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หลักคุณธรรม จริยธรรม กล่าวคือ การกระทำใด ๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง ไม่ควรจะทำ แต่บุคคลแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่ละสังคมอาจเห็นว่าเป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมแตกต่างกันไป หรือเมื่อเห็นว่าเป็นการขัดกันแล้วก็ยังมีระดับของความหนักเบาแตกต่างกัน อาจเห็นแตกต่างกันว่าเรื่องใดทำได้ กระทำไม่ได้แตกต่างกันออกไปอีก และในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบางเรื่อง บางคนอาจเห็นว่าเป็นไร เป็นเรื่องเล็กน้อยหรืออาจเห็นเป็นเรื่องใหญ่ ต้องถูกประณาม ตำหนิ ตีฉิบ นินทา ว่ากล่าว ฯลฯ แตกต่างกันไปตามสภาพของสังคม

โดยพื้นฐานแล้ว เรื่องการขัดกันแห่งผลประโยชน์ จึงเป็นหลักศีลธรรมประเภทหนึ่งที่บุคคลไม่พึงละเมิดหรือฝ่าฝืน แต่เนื่องจากการฝ่าฝืนกันมากขึ้น ๆ และบุคคลผู้ฝ่าฝืนก็ไม่มีเกรงกลัวหรืออายต่อการฝ่าฝืนนั้น สังคมก็ไม่ลงโทษหรือลงโทษไม่เพียงพอที่จะมีผลเป็นการห้ามการกระทำได้ และในที่สุดเพื่อหยุดยั้งเรื่องดังกล่าวนี้ จึงมีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันแห่งผลประโยชน์มากขึ้น และเป็นเรื่องที่สังคมให้ความสนใจมากขึ้นตามลำดับ

กำชัย จงจักรพันธ์. การขัดกันแห่งประโยชน์ และ มาตรา 100, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต, หน้า 27-30

1.2 ความหมายการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

คำว่า Conflict of Interests แปลว่า การขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือเรียกสั้น ๆ ว่า การขัดกันแห่งผลประโยชน์นั้น หมายถึง สภาวะการณ์ หรือข้อเท็จจริงที่บุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องใช้ดุลยพินิจ ปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่เพื่อส่วนรวม เพื่อหน่วยงาน หรือ เพื่อองค์กร แต่ตนเองมีผลประโยชน์ส่วนตนเกี่ยวข้องอยู่ในเรื่องนั้น ๆ

สภาวะการณ์หรือข้อเท็จจริงอันเป็นการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมนี้ เป็นเหตุหรืออาจเป็นเหตุทำให้บุคคลดังกล่าวไม่สามารถใช้ดุลยพินิจปฏิบัติหน้าที่ หรือทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างเป็นกลาง อย่างตรงไปตรงมาเพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม หน่วยงาน หรือองค์กรได้อย่างเต็มที่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งน่าจะเชื่อว่าบุคคลนั้นจะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเองที่เกี่ยวข้องอยู่มากกว่าประโยชน์ของส่วนรวม

สภาวะการณ์หรือข้อเท็จจริงอันเป็นการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมนี้ จึงเปิดโอกาส เปิดช่องว่างให้เกิดความเสียหาย เสียประโยชน์ของส่วนรวมได้โดยง่าย หรือเป็นการเปิดโอกาส เปิดช่องว่างให้มีการทุจริตคอร์รัปชัน หรืออย่างน้อยที่สุดการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมนี้เป็นเหตุทำให้สาธารณชนเกิดความเคลือบแคลงสงสัย ไม่เชื่อมั่นว่าบุคคลดังกล่าวจะสามารถใช้ดุลยพินิจปฏิบัติหน้าที่ หรือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่โดยปราศจากอคติ

โดยเหตุนี้จึงมีหลักว่าบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เพื่อส่วนรวมต้องพึงหลีกเลี่ยงการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

กำชัย จงจักรพันธ์. การขัดกันแห่งประโยชน์ และ มาตรา 100, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต, หน้า 27-30

การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือที่เราเรียกกันติดปากว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน” หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับไปมีส่วนเสีย กับกิจกรรมหรือการดำเนินการที่เอื้อผลประโยชน์ให้กับตนหรือพวกพ้อง ทำให้ ใช้อำนาจหน้าที่เป็นไปโดยไม่สุจริต ก่อให้เกิดความเสียหายต่อภาครัฐ

ภาพที่ 1 : บ้านประตูที่แสดงทางเลือกของเจ้าหน้าที่ต่อพฤติกรรมที่มีกับผลประโยชน์ส่วนตน ผลประโยชน์ส่วนรวม และผลประโยชน์ทับซ้อน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ชุดความรู้การเฝ้าระวังการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ 3, หน้า 4

ภาพที่ 2 : (ด้านซ้าย) แสดงให้เห็นถึงการแยกออกจากกันระหว่างประโยชน์ส่วนรวม (พื้นที่สีขาว) และประโยชน์ส่วนตัว (พื้นที่สีดำ) รูป (ด้านขวา) เกิดจากการทับซ้อนของพื้นที่สีขาวและพื้นที่สีดำ จะเป็นพื้นที่เกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม

ในปัจจุบันเกิดการคอร์รัปชันขึ้นทุกวัน ทุกชั่วโมง ทุกนาที เรื่องนี้อาจเกิดในที่ทำงานของคุณ หรือในครอบครัวของคุณ หรือสังคมของคุณก็เป็นไปได้ แต่สิ่งที่น่ากลัว คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เพื่อสังคมส่วนรวม เช่น นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ กบคิดและทำเพื่อตนเอง การทำผิดประเภทนี้ เรียกว่า

“การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม”

การกระทำเหล่านี้เกิดจากระบบการคิดที่ไม่สามารถแยกแยะเรื่องประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันได้ทำให้กลายเป็นปัญหาใหญ่ของ “การทุจริตคอร์รัปชัน”

1.3 รูปแบบการกระทำที่เข้าข่ายการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

1. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Accepting Benefits) และผลจากการรับผลประโยชน์นั้นส่งผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

ตัวอย่าง นายจัดหนัก รับเงินใต้โต๊ะจากผู้รับเหมางานก่อสร้างรายหนึ่ง เพื่อให้ชนะงานประมูล

ภาพที่ 3 : การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ

2. การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-Dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts)
ตัวอย่าง นายจัดแจง จัดซื้อรถตู้จากบริษัทของภรรยาตนเอง

ภาพที่ 4 : การทำธุรกิจกับตัวเอง

3. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post-Employment) โดยใช้อิทธิพลหรือความสัมพันธ์จากที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานนั้นหาประโยชน์จากหน่วยงาน หรือไปดำรงตำแหน่งในบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเดิม

ตัวอย่าง นายจัตฉาก อดีตข้าราชการระดับสูง เกษียณอายุราชการไปไม่ถึง 2 ปี แต่กลับมารับเป็นที่ปรึกษาของบริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานเดิม

ภาพที่ 5 : การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ

4. การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting) โดย อาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการสร้างความน่าเชื่อถือ

ตัวอย่าง นางสาวจัดให้ อาศัยตำแหน่งข้าราชการฝ่ายบัญชี สร้างความน่าเชื่อถือออกไปรับงานที่ปรึกษาหรือทำบัญชีให้กับบริษัทที่ตนเองต้องตรวจสอบบัญชี

ภาพที่ 6 : การทำธุรกิจพิเศษ

5. การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information) แล้วนำข้อมูลไปหาประโยชน์ให้กับตนเองหรือผู้อื่น

ตัวอย่าง นายจัดไป รู้ข้อมูลของการสร้างถนน แล้วให้เครือข่ายของตนเอง กว้านซื้อที่ดินตามแนวถนนตัดผ่านไว้ล่วงหน้า เพื่อมาขายให้หน่วยงานภาครัฐในราคาที่สูง

ภาพที่ 7 : การรับรู้ข้อมูลภายใน

6. การใช้บุคลากรหรือทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน (Using Employer , Property For Private Advantage)

ตัวอย่าง นายจัดเต็ม ใช้ลูกจ้างของหน่วยงานราชการ ขับรถราชการขนโต๊ะเก้าอี้ ของหน่วยงานราชการไปใช้ในงานแต่งงานของลูกสาว

ภาพที่ 8 : การใช้บุคลากรหรือทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน

7. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork-Barreling)

ตัวอย่าง นายจัดสร้าง เป็นนักการเมืองจัดการใช้งบของสาธารณะสร้างลานสุขภาพ เพื่อหาเสียงและใส่ชื่อของตนแสดงความเป็นเจ้าของลานสุขภาพแห่งนั้น

ภาพที่ 9 : การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง

8. ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ (Family Relation) การเอื้อประโยชน์กันระหว่างพ่อกับลูก ระหว่างสามีกับภรรยา

ตัวอย่าง นายจัดเลย อดีตผู้บริหารหน่วยงานราชการฝากลูกชายและลูกสาวเข้าทำงานในหน่วยงานราชการเดิม กับผู้บริหารคนปัจจุบันซึ่งเป็นเครือญาติ

ภาพที่ 10 : ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

9. การใช้อิทธิพล (Influence) การใช้อิทธิพลเพื่อผลประโยชน์บางอย่าง เช่น ฝากเด็กเข้าโรงเรียน ฝากคนเข้าทำงาน

ตัวอย่าง นายจัดสรร พาลูกสาวไปฝากฝังให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนแห่งหนึ่ง ให้ได้เป็นครู แต่หากไม่ได้จะไม่อนุมัติงบประมาณสร้างหอประชุมแห่งใหม่

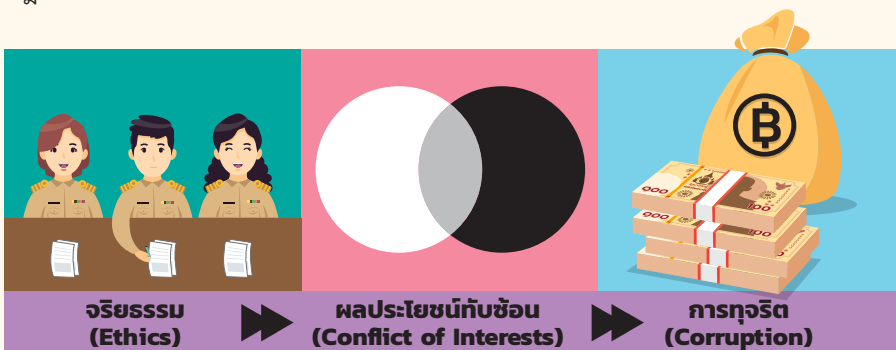
ภาพที่ 11 : การใช้อิทธิพล

“จริยธรรม” เป็นกรอบใหญ่ทางสังคมที่เป็นพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม การกระทำใดที่ผิดต่อกฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมย่อมเป็นความผิดด้านจริยธรรมด้วย แต่ตรงกันข้าม การกระทำที่ฝ่าฝืนจริยธรรมอาจไม่มีความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม เช่น การมีพฤติกรรมชู้สาว เป็นต้น

“จริยธรรม” เป็นหลักสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐเปรียบเสมือนโครงสร้างพื้นฐานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือปฏิบัติ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ขาดจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเข้าไปกระทำการใด ๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นขาดความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ และจะเป็นต้นเหตุของการทุจริตต่อไป”

“การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม” เป็นพฤติกรรมที่อยู่ระหว่างจริยธรรมกับการทุจริต ที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตน กระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งพฤติกรรมบางประเภทมีการบัญญัติเป็นความผิดกฎหมาย มีบทลงโทษชัดเจนแต่พฤติกรรมบางประเภทยังไม่มีมีการบัญญัติข้อห้ามไว้ในกฎหมาย

ภาพที่ 12 : เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ขาดจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ จะนำไปสู่ผลประโยชน์ทับซ้อน และอาจจะเป็นต้นเหตุของการทุจริต

1.4 ปัจจัยทางวัฒนธรรมกับการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

ประการที่หนึ่ง ผลประโยชน์ทับซ้อน มีความซับซ้อนสูง มีหลากหลายรูปแบบ ทั้งรูปแบบเก่าที่มีมานานแล้ว และรูปแบบใหม่ที่เพิ่งปรากฏให้เห็น

ประการที่สอง ผลประโยชน์ทับซ้อนบางรูปแบบปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด แต่บางรูปแบบมีลักษณะอำพรางซ่อนเร้น ไม่สามารถมองเห็นได้ง่าย จะต้องผ่านการวิเคราะห์หลายชั้นจึงจะเข้าใจ

ประการที่สาม ผลประโยชน์ทับซ้อนรูปแบบใหม่ ๆ หรือที่ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน ก็จะไม่สามารถใช้บรรทัดฐานทางสังคมที่มีอยู่ ประเมินได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องหรือไม่

ประการที่สี่ ผลประโยชน์ทับซ้อนหลาย ๆ รูปแบบไม่ผิดกฎหมาย ดังนั้นหากนำข้อกฎหมายมาใช้เป็นบรรทัดฐานในการประเมินความถูกต้องของพฤติกรรม ก็ไม่สามารถจับทุจริตในพฤติกรรมดังกล่าวได้

ประการสุดท้าย ผลประโยชน์ทับซ้อนหลาย ๆ รูปแบบ มีค่านิยมเชิงวัฒนธรรมรองรับความถูกต้องชอบธรรมอยู่ด้วย เช่น พฤติกรรมการบริจาคเงินเพื่อฝากลูกเข้าเรียน

วัฒนธรรมดังกล่าวนี้ เป็นต้นตอสำคัญที่สุดของปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งนอกจากจะชี้้นำให้ผู้คนหลงทำผิดโดยคิดว่าถูกแล้วเมื่อเห็นคนอื่นทำผิดก็ยังมีได้ ยับยั้งห้ามปราม มิหนำซ้ำยังสนับสนุนการกระทำผิดของผู้อื่นอีกด้วย

สรุปกล่าวคือ “การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม” เป็นพฤติกรรมที่อยู่ระหว่างจริยธรรมกับการทุจริต... ที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนตนและกระทบผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งพฤติกรรมบางประเภทบัญญัติตามกฎหมาย มีบทลงโทษชัดเจน แต่พฤติกรรมบางประเภทยังไม่ได้มีการบัญญัติข้อห้ามไว้ในกฎหมาย ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่คนทุกวัย ทุกระดับ ในสังคมต้องจัดการระบบการคิดให้สามารถแยกแยะได้อย่างชัดเจนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เพื่อสร้างสังคมสุจริต ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน เพื่อลดพื้นที่สีเทาที่เกิดจากการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งอาจนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันมูลค่ามหาศาลก่อให้เกิดผลเสียหายร้ายแรงที่ไม่อาจประเมินค่าได้ต่อประเทศชาติในอนาคต

“
เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ต้องไม่ชี้หน้าให้ผู้คนหลงทำผิด
โดยคิดว่าถูกแล้ว
และเมื่อเห็นคนอื่นทำผิด
ก็ควรยับยั้งห้ามปราม
รวมทั้งไม่สนับสนุน
ให้มีการกระทำผิด
”

เจ้าหน้าที่
ของรัฐ

“
ไม่สนับสนุน
การกระทำ
ความผิด”
”

บทที่ 2

ระบบคิดแก่ “ทฤษฎี” กับนิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ

2.1 ระบบคิด ฐานสลิป Analog และระบบคิด ฐานสอง Digital

เมื่อนำเลขฐาน “ฐานสิบ (Analog) และระบบคิด ฐานสอง (Digital)” มาปรับใช้เป็นแนวคิด คือ ระบบคิด “ฐานสิบ (Analog)” และระบบคิด “ฐานสอง (Digital)” จะเห็นได้ว่า...

ระบบคิด “ฐานสิบ Analog” เป็นระบบคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวเลขหลายตัว และอาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้หลายทาง เกิดความคิดที่หลากหลายซับซ้อน หากนำมาเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องคิดเยอะต้องใช้ดุลยพินิจเยอะ อาจจะนำประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันได้ แยกประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันไม่ได้

ระบบคิด ฐานสิบ (Analog)

“การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิด ฐานสิบ (Analog)” คือ การที่เจ้าหน้าที่รัฐ ยังมีระบบการคิดที่ยังแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตนออกจากกันไม่ได้ นำประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันไปหมด แยกแยะไม่ออกว่า สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตนสิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม นำบุคลากรหรือทรัพย์สินของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน เครือญาติ หรือพวกพ้อง เห็นอกว่าประโยชน์ของส่วนรวมหรือของหน่วยงาน จะคอยแสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการ กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม จะยึดประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (๒๕๐๖), “คู่มือป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of Interest)”, หน้า 24 - 27

“ระบบคิด ฐานสิบ (Analog)”

กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตน
และประโยชน์ส่วนรวม
จะยึดประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก

ระบบคิด “ฐานสอง (Digital)” เป็นระบบคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถเลือกได้เพียง 2 ทางเท่านั้น คือ 0 (ศูนย์) กับ 1 (หนึ่ง) และอาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้เพียง 2 ทาง เช่น ใช่ กับ ไม่ใช่, เท็จ กับ จริง, ทำได้ กับ ทำไม่ได้, ประโยชน์ส่วนบุคคล กับ ประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น จึงเหมาะกับการนำมาเปรียบเทียบกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องสามารถแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด และไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

ระบบคิด ฐานสอง (Digital)

“การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิด ฐานสอง (Digital)” คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีระบบคิดที่สามารถแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกันแยกออกอย่างชัดเจนว่าสิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด สิ่งไหนทำได้สิ่งไหนทำไม่ได้ ไม่นำทรัพย์สินของทางราชการมาใช้ในเรื่องส่วนตน

ระบบคิดและตัวอย่าง

ระบบคิด ฐานสิบ

สังคมโลกสมัยก่อน ยุค Analog

ยอมรับ คำพูดที่ว่า
“ทุจริตบ้างไม่เป็นไร ถ้าเราได้ประโยชน์”

ไม่สามารถแยก ประโยชน์ส่วนตน
ออกจากประโยชน์ส่วนรวมได้

ประโยชน์ทับซ้อน/สินบน/ทุจริตคอร์รัปชัน

ระบบอุปถัมภ์ นำความสัมพันธ์
ส่วนตัวมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง

ระบบคิด ฐานสอง

สังคมโลกสมัยใหม่ ยุค Digital

ไม่ยอมรับ กับคำพูดที่ว่า
“ทุจริตบ้างไม่เป็นไร ถ้าเราได้ประโยชน์”

แยก ประโยชน์ส่วนตน
ออกจากประโยชน์ส่วนรวม

เห็นประโยชน์ สาธารณะ
มาก่อนประโยชน์ส่วนตน

ไม่นับสนุนระบบอุปถัมภ์
นำความสัมพันธ์ส่วนตัวมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง

ตัวอย่างระบบคิด ฐานสิบ

- เอาจุดครุฑกับหลวงไปใช้ที่บ้าน
- เอาจรถยนต์มาใช้ในธุระส่วนตัว
- เอาโทรศัพท์หลวงมาโทรติดต่อธุระส่วนตัว
- เอาอุปกรณ์ไฟฟ้าส่วนตัวมาซาร์จที่ทำงาน
- ใช้น้ำประปาหลวงมาล้างรถส่วนตัว

ตัวอย่างระบบคิด ฐานสอง

- ไม่รับของขวัญจากผู้มาติดต่อราชการ
- ไม่ใช้รถหลวงในเรื่องส่วนตัว
- ไม่ใช้โทรศัพท์หลวงโทรธุระส่วนตัว
- ไม่นำอุปกรณ์ไฟฟ้าส่วนตัวมาซาร์จที่ทำงาน
- ไม่นำวัสดุครุฑกับหลวงไปใช้ที่บ้าน

ภาพที่ 13 ระบบการคิด ฐานสิบ ฐานสองและตัวอย่าง

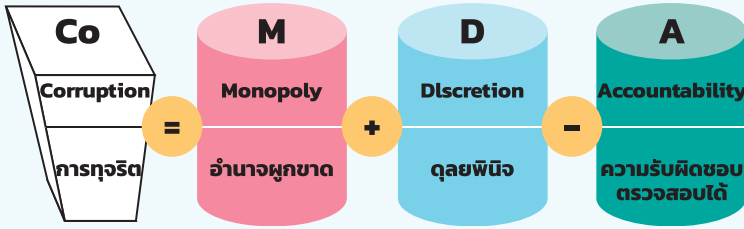
2.2 นิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ

Robert Klitgaard นักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกัน ได้อธิบายปัญหาคอร์รัปชันของเมืองไทยในมิติเศรษฐศาสตร์ โดย คอร์รัปชัน = อำนาจผูกขาด + ดุลยพินิจ - การตรวจสอบเอาผิด (Corruption = Monopoly + Discretion - Accountability) หมายถึง การคอร์รัปชันเกิดจากการมี “อำนาจผูกขาด” ซึ่งไม่ได้หมายความว่าอำนาจผูกขาดในตลาดอย่างเดียว แต่อำนาจรัฐทุกชนิดเป็นอำนาจผูกขาด เนื่องจากอำนาจเกือบทั้งหมดในประเทศมักอยู่ในมือของรัฐ ดังนั้น ยิ่งเปิดช่องให้รัฐมีการใช้ “ดุลยพินิจ” มากขึ้น ก็ยิ่งทำให้เกิดการคอร์รัปชันมากขึ้น แต่ไม่ได้หมายความว่าห้ามมีดุลยพินิจเลย ต้องมีกรอบและความโปร่งใสในการใช้ดุลยพินิจ ซึ่งสุดท้ายหากมี “การตรวจสอบเอาผิด” เพิ่มมากขึ้น คอร์รัปชันก็จะลดลง “กฎหมายไทยมักเขียนเอาไว้ว่า “ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของ...” ซึ่งดุลยพินิจเหล่านั้นในบางเวลาก็จำเป็นต้องมี แต่การใช้ดุลยพินิจจะต้องมีการควบคุมให้เป็นไปอย่างโปร่งใส”^๔

ทิพาดี เมฆสุวรรณ (สำนักงาน ก.พ. : 2543) กล่าวว่า Robert Klitgaard คณบดีของ Rand Graduate School, California ได้คิดสูตรอธิบายการเกิดพฤติกรรมคอร์รัปชัน ไว้ว่าการทุจริตคอร์รัปชันจะเกิดขึ้นเมื่อมีการผูกขาด (Monopoly) หรือรวบอำนาจไว้ที่แหล่งเดียว ประกอบกับว่าผลการตัดสินใจใด ๆ ขึ้นกับการใช้ดุลยพินิจ (Discretion) ของผู้มีอำนาจนั้น ๆ เป็นสำคัญ ดังนั้น หากมีมูลค่ารวมของการผูกขาดและเปิดโอกาสให้ใช้ดุลยพินิจมากกว่าความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) โอกาสของการทุจริตไม่โปร่งใส ก็มีมาก^๖

^๔ บรรยง พงษ์พานิช (๒๕๕๘), *The New Sick Man of Asia* คอร์รัปชันต้นเหตุ “ไทยป่วย” (เรื่องจากปกหนังสือพิมพ์อีคอนนิวส์ ปีที่ ๒๖ ฉบับ ๕๗๓ ประจำเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑๒)

^๖ จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์ (๒๕๕๖), แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย, สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, (บทที่ ๒).

ภาพที่ 14 : สูตรอธิบายการเกิดพฤติกรรมการคอร์รัปชัน

และเมื่อนำแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น มาจัดทำโครงสร้างอำนาจที่เอื้อต่อการคอร์รัปชัน จึงสามารถอธิบายโครงข่ายความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการคอร์รัปชันทั้งในด้านการใช้อำนาจระบบอุปถัมภ์ ที่เชื่อมโยงกัน และเอื้อประโยชน์กันอย่างเป็นระบบ

ภาพที่ 15 : โครงสร้างอำนาจที่เอื้อต่อการคอร์รัปชัน

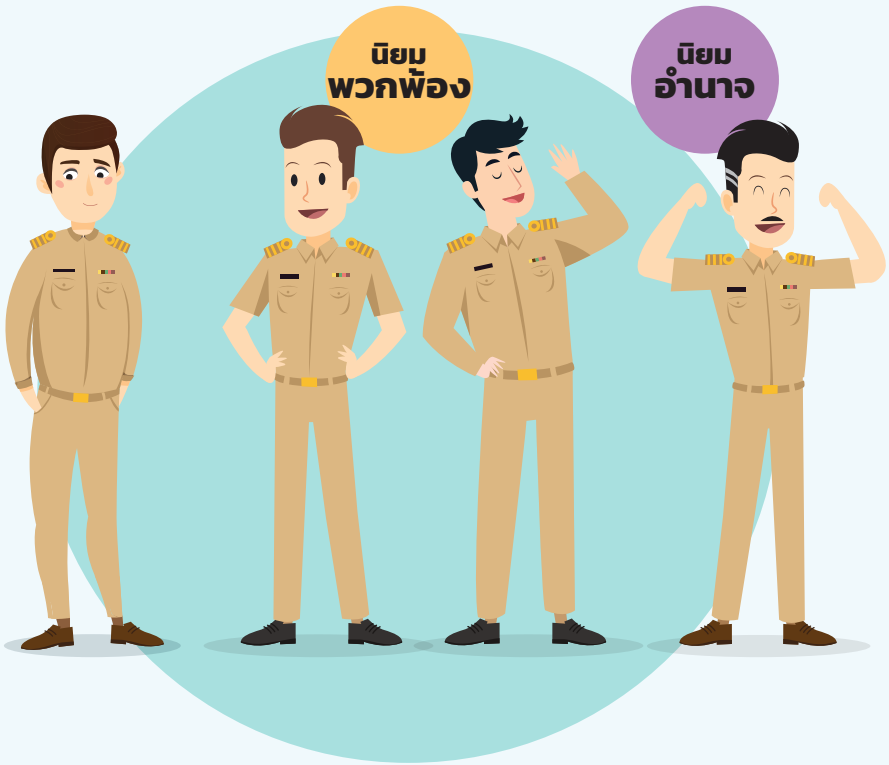
ผลประโยชน์ (Private interest) “ผลประโยชน์” คือ สิ่งใด ๆ ที่มีผลต่อบุคคล/กลุ่ม ไม่ว่าจะในทางบวกหรือทางลบ “ผลประโยชน์ส่วนตน” ไม่ได้ครอบคลุมเพียงผลประโยชน์ด้านการงานหรือธุรกิจของเจ้าหน้าที่ แต่รวมถึงคนที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วย เช่น เพื่อน ญาติ คู่แข่ง เมื่อเจ้าหน้าที่ประสงค์จะให้คนเหล่านี้ได้หรือเสียประโยชน์เมื่อนั้นถือว่ามีความเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง

ผลประโยชน์ส่วนตน มี 2 ประเภท คือ ที่เกี่ยวข้องกับเงิน (pecuniary) และไม่เกี่ยวข้องกับเงิน (non-pecuniary)

1. ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับเงิน ไม่ได้เกี่ยวกับการได้มาซึ่งเงินทองเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวกับเพิ่มพูนประโยชน์หรือปกป้องการสูญเสียของสิ่งที่มีอยู่แล้ว รวมถึงการได้มาซึ่งผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่บนรูปตัวเงิน เช่น สัมปทาน ส่วนลด ของขวัญ หรือของที่แสดงน้ำใจไมตรีอื่น ๆ

2. ผลประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับเงิน เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว หรือกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมอื่น ๆ เช่น สมาคม ลัทธิ แนวคิดมักอยู่ในรูปความลำเอียง /อคติ / เลือกว่าจะรัก มากกว่าชิง และมีข้อสังเกตว่าแม้แต่ความเชื่อ / ความคิดส่วนตัวก็จัดอยู่ในประเภทนี้

หน้าที่สาธารณะ (public duty) คือ หน้าที่สาธารณะของผู้ที่ทำงานในภาครัฐให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ประโยชน์สาธารณะ (public interest) คนเหล่านี้ไม่จำกัดเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศนั้น แต่ยังรวมถึงคนอื่น ๆ ที่ทำงานให้ภาครัฐ เช่น ที่ปรึกษาอาสาสมัคร

ผลประโยชน์สาธารณะ คือ ประโยชน์ของชุมชนโดยรวม ไม่ใช่ผลรวมของผลประโยชน์ของบุคคล และไม่ใช่ผลประโยชน์ของกลุ่มคน การระบุผลประโยชน์สาธารณะไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถให้ความสำคัญอันดับต้นแก่สิ่งนี้โดย

- 1) ทำงานในหน้าที่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
- 2) ทำงานในหน้าที่ตามกรอบและมาตรฐานทางจริยธรรม
- 3) ระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนเองมี หรืออาจจะมีและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) ให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ผลประโยชน์สาธารณะ มีความคาดหวังว่าเจ้าหน้าที่ต้องจำกัดขอบเขตที่ประโยชน์ส่วนตนจะมามีผลต่อความเป็นกลางในการทำหน้าที่
- 5) หลีกเลี่ยงการตัดสินใจหรือการทำหน้าที่ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- 6) หลีกเลี่ยงการกระทำ/กิจกรรมส่วนตนที่อาจทำให้คนเห็นว่าได้ประโยชน์จากข้อมูลภายใน
- 7) หลีกเลี่ยงการใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือทรัพยากรของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน
- 8) ป้องกันข้อครหาว่าได้รับผลประโยชน์ที่ไม่สมควรจากการใช้อำนาจหน้าที่
- 9) ไม่ใช่ประโยชน์จากตำแหน่งหรือข้อมูลภายในขณะที่อยู่ในตำแหน่ง

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) องค์กรสากล คือ

Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) นิยามว่า เป็นความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและ ผลประโยชน์สาธารณะ ที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ดังนี้

ผลประโยชน์ทับซ้อน มี 3 ประเภท คือ

1) ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง (actual) มีความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและสาธารณะเกิดขึ้น

2) ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็น (perceived & apparent) เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่คนเห็นว่า มี แต่จริง ๆ อาจไม่มีก็ได้ ถ้าจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทนี้ อย่างขาดประสิทธิภาพ ก็อาจนำมาซึ่งผลเสียไม่น้อยกว่าการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง ข้อนี้แสดงว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงแต่จะต้องประพฤติตนอย่างมีจริยธรรมเท่านั้น แต่ต้องทำให้คนอื่น ๆ รับรู้ และเห็นด้วยว่าไม่ได้รับประโยชน์เช่นนั้นจริง

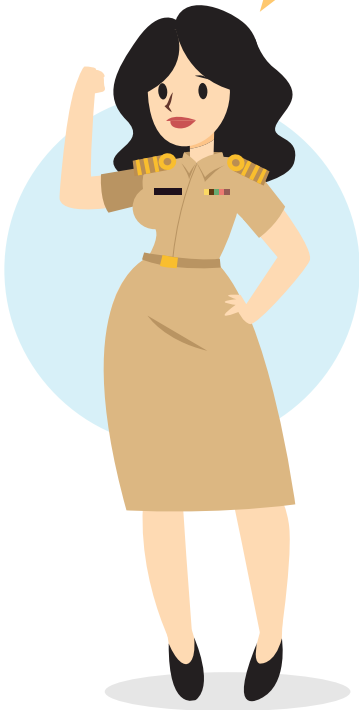
3) ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ (potential) ผลประโยชน์เบียดซ้อนกัน (competing Interests) มี 2 ประเภท

ประเภทที่หนึ่ง เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่ง เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและเป็นคณะกรรมการด้านระเบียบวินัยประจำหน่วยงาน ด้วยปัญหาจะเกิดเมื่อไม่สามารถแยกแยะบทบาทหน้าที่ทั้งสองออกจากกันได้ อาจทำให้ทำงานไม่มีประสิทธิภาพหรือแม้กระทั่งเกิดความผิดพลาดหรือผิดกฎหมาย ปกติหน่วยงานมักมีกลไกป้องกันปัญหานี้ โดยแยกแยะบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ให้ชัดเจน

ประเภทที่สอง เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่ง บทบาท และการทำบทบาทหน้าที่ในหน่วยงานหนึ่งนั้น ทำให้ได้ข้อมูลภายในบางอย่าง ที่อาจนำมาใช้เป็นประโยชน์แก่การทำบทบาทหน้าที่ให้แก่อีกหน่วยงานหนึ่งได้ ผลเสีย คือถ้านำข้อมูลมาใช้ก็อาจเกิดการประพฤติชอบหรือความลำเอียง/อคติต่อคนบางกลุ่ม ครรถือว่าหน้าที่ทับซ้อนเป็นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนด้วย เพราะว่ามีหลักการ จัดการแบบเดียวกัน นั่นคือการตัดสินใจทำหน้าที่ต้องเป็นกลาง

หยุด!

**“คิด
สักนิด”**

หยุด ! คิดสักนิด

เพื่อชีวิตการเป็น “ข้าราชการ”
และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ”

คุ้มหรือไม่ ?

หากเราช่วยเขาแล้วเราต้องโดยตราหน้าว่า
“โกงชาติ โกงภาษีประชาชน”

คุ้มหรือไม่ ?

หากเราช่วยเขาแล้วเราต้อง
“เสื่อมเสียเกียรติ ชื่อเสียงและศักดิ์ศรี”

คุ้มหรือไม่ ?

หากเราช่วยเขาแล้วเราต้องสูญเสีย
“ความภาคภูมิใจในตำแหน่งหน้าที่
ทางราชการ”

คุ้มหรือไม่ ?

หากเราช่วยเขาแล้วเราต้อง
“ติดคุก ติดตะราง”

บทที่ 3

แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

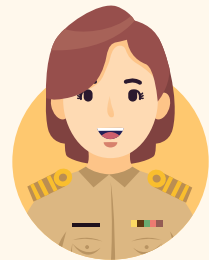
3.1 ความขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

หน่วยงานของรัฐต้องจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างโปร่งใสและพร้อมรับผิดชอบ มิฉะนั้นจะบั่นทอนความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน ปัจจุบันขอบเขตของผลประโยชน์ทับซ้อนขยายมากกว่าเดิม เนื่องจากมีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ ทำให้ความสัมพันธ์ซับซ้อนมากขึ้น หน่วยงานควรตระหนักว่าผลประโยชน์ทับซ้อนจะเกิดขึ้นในการทำงานหรือการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ นำไปสู่การใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ หรือแม้แต่การทุจริตคอร์รัปชัน

การป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับความขัดแย้งของผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม และผลประโยชน์ทับซ้อน คืออะไร ?

ผลประโยชน์ทับซ้อน ก็คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้ตำแหน่งหน้าที่เอื้อให้กับตัวเองหรือพวกพ้อง ให้ได้รับผลประโยชน์ แต่ทางราชการได้รับความเสียหาย โดยมีหลายรูปแบบ เช่น ในรูปของตัวเงิน ทรัพย์สิน เป็นต้น

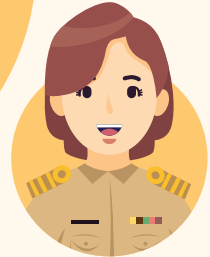

อย่างไรบ้าง เรียกว่าผลประโยชน์ทับซ้อน

จากข้อดังกล่าวข้างต้นเป็นการกระทำที่
ผิดกฎหมายใช่หรือไม่ และเป็นเหตุแห่งการทุจริต
ในรูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน หรือไม่ ?

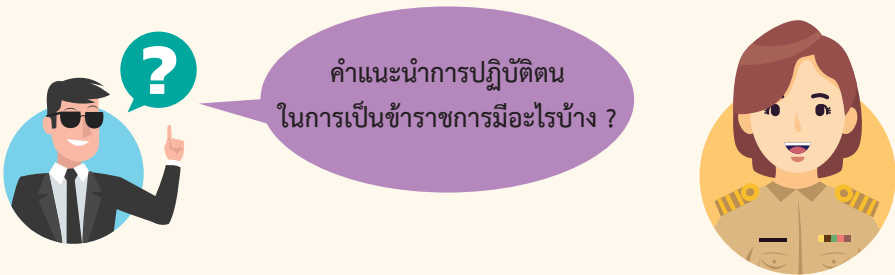
ผิดกฎหมาย มีอัตราโทษสูง
ซึ่งตามกฎหมายแล้วห้ามไม่ให้เจ้าหน้าที่
ของรัฐเรียกรับหรือยอมรับทรัพย์สินหรือประโยชน์
ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการไม่ว่ากรณีใดๆ
ซึ่งจากการกระทำดังกล่าว อาจส่งผลไปสู่พฤติกรรม
ที่เป็นเรื่องของผลประโยชน์ทับซ้อน
แต่ก็มีข้อยกเว้นที่กฎหมายกำหนดให้สามารถรับได้
ในกรณีที่ไม่ใช่การรับเพื่อประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา
จากญาติหรือจากบุคคลที่ให้อภัยในเทศกาล
ตามขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรม

กฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับ
ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด มีหรือไม่
และมีความผิดอย่างไรบ้าง ?

3.2 สถานการณ์ถูกบังคับให้กระทำทุจริตหรือร่วมทุจริต

การกระทำทุจริตเพราะถูกบังคับหรือถูกสั่งการนั้นไม่อาจปฏิเสธได้ว่าไม่มีอยู่จริงในหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องน่าเห็นใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก เพราะหากไม่กระทำตามหรือไม่ร่วมทุจริตด้วยแล้ว อาจถูกผู้มีอำนาจเหนือกว่ากลั่นแกล้งหรือกระทำการใด ๆ ที่อาจส่งผลให้ได้รับความเดือนร้อน ในที่นี้จะกล่าวถึงการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขสถานการณ์เมื่อถูกบังคับให้ร่วมในการกระทำทุจริต

ข้อเสนอแนะแนวทางปฏิบัติตนตามหน้าที่ ของข้าราชการ มีดังนี้

1. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และสามารถให้ประชาชนตรวจสอบได้
2. ยึดถือกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และจรรยาข้าราชการ
3. ไม่ใช่อำนาจในตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว
4. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติเป็นสำคัญ
5. ไม่รับสิ่งของหรือประโยชน์อื่น ๆ จากการทำหน้าที่ราชการของตนเอง
6. แสดงออกถึงการไม่ยอมรับพฤติกรรมการทุจริต
7. หลบเลี่ยงการคบหากับผู้มีพฤติกรรมไม่สุจริต
8. ยึดหลักความพอเพียงในการดำเนินชีวิต

หากอยู่ในหน่วยงานที่มีคนมาชักชวนให้กระทำการทุจริต และถูกชักชวนให้ร่วมกระทำการทุจริต ต้องทำอย่างไร ?

หากอยู่ในหน่วยงานแล้วมีคนชักชวนให้กระทำการทุจริต ซึ่งหากไม่เข้าร่วมอาจถูกกลั่นแกล้ง ในสถานการณ์ที่ยากต่อการตัดสินใจเช่นนี้ มีทางเลือกอยู่ 3 ทาง คือ

1. ร่วมวงทุจริต โกงชาติโกงแผ่นดิน แน่แน่นอนว่าหากเข้าร่วมจะมีความเป็นอยู่ที่ดี หรือได้เลื่อนตำแหน่งเร็วแต่ต้องอยู่ด้วยความกังวล ไร้เกียรติ เสี่ยงการถูกร้องเรียน ถูกลงโทษ และติดคุกในท้ายที่สุด

2. ทำเป็นนิ่งเฉย ปล่อยให้มีการทุจริตโดยไม่เข้าร่วมด้วยแต่เป็นการสร้างความเสียหายให้กับหน่วยงานและประเทศชาติไปเรื่อย ๆ จนกระทบต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัว

3. นิ่งเฉย ร่วมเป็นหูเป็นตา คอยรักษาผลประโยชน์ของประเทศ โดยการแจ้งข้อมูลการทุจริตต่อผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป หรืออาจจะแจ้งข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. หรือ สำนักงาน ป.ป.ท.

หากถูกผู้บังคับบัญชามอบหมายภารกิจ
ที่สื่อว่าจะเกิดการทุจริต หรือการกระทำ
ในรูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน
จะต้องทำอย่างไร ?

ถ้าผู้บังคับบัญชามอบหมายภารกิจที่สื่อว่าจะเกิดการทุจริตหรือการกระทำที่สื่อไปในรูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน ควรรีบขอถอนตัวด้วยความสุภาพ ชี้แจงความจำเป็นและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ผลจากการตรวจสอบจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ หากยังไม่ได้ผล อาจร้องขอให้บุคคลที่ผู้บังคับบัญชาให้ความเคารพ เกรงใจมาช่วยพูด

หากมีความจำเป็นที่จะต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปทราบ ในทางลับหรือเปิดเผย ก็ควรจะทำ แต่ต้องแน่ใจด้วยว่าผู้บังคับบัญชาท่านนั้นเป็นคนดี หรือพร้อมให้การช่วยเหลือ

นอกจากนี้ หากค่อนข้างแน่ใจแล้วว่าภารกิจนั้นมีการกระทำที่ทุจริต ควรทำให้เรื่องราวดังกล่าวถูกเผยแพร่สู่สาธารณชนโดยเร็วและกว้างขวางให้มากที่สุด เพื่อให้บุคคลหรือหน่วยงานภายนอกเข้ามาสืบค้นข้อเท็จจริง ซึ่งจะทำให้การทุจริตกระทำได้ยากขึ้น

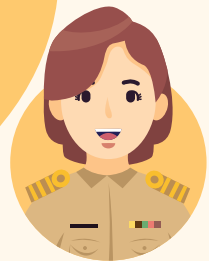
3.3 การเฝ้าระวังการทุจริต

“ความไม่รู้กฎหมาย จะเป็นข้ออ้างเพื่อให้ตนเองพ้นผิดทางอาญาไม่ได้” ข้อความประโยคนี้น่าจะเหมาะกับการกระทำการทุจริตเพราะขาดความรู้ ความเข้าใจ ที่ถูกต้อง ไม่รู้ว่าพฤติกรรมที่กระทำไปนั้นเป็นการทุจริต รวมทั้งการกระทำที่ไม่ศึกษา กฎ ระเบียบ ซึ่งอาจเป็นเพราะการปฏิบัติต่อ ๆ กันมา แต่เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง หรือไม่รู้ว่ามีพฤติกรรมที่กระทำไปนั้นเป็นการทุจริต ดังนั้น จึงมีข้อควรระวังที่ควรทราบเพื่อให้การปฏิบัติตนและปฏิบัติหน้าที่เป็นไปด้วยความถูกต้อง เช่น กรณีได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง หรือกรรมการตรวจรับพัสดุ/ตรวจการจ้าง การนำทรัพย์สินของหลวงไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน และการฮั้วประมูล เป็นต้น

หากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้รับการแต่งตั้ง เป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง กรรมการตรวจรับพัสดุ/ตรวจการจ้าง จะต้องระวังเรื่องใดบ้าง ?

เจ้าหน้าที่ของรัฐคงจะหนีไม่พ้น การได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง หรือคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ/ตรวจการจ้าง ซึ่งบางคนอาจดำเนินการไปโดยขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง หรือไม่ได้ศึกษากฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด หรือปฏิบัติต่อ ๆ กันมา แต่เป็นสิ่งที่ผิดไม่ถูกต้องซึ่งผู้กระทำ ต้องได้รับโทษทางวินัย/อาญา/ละเมิด ได้มีกรณีตัวอย่าง เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการขาดความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องหรือขาดความระมัดระวังจนนำไปสู่การทุจริต ที่อยากฝากให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ตระหนัก เพื่อไม่ให้กระทำผิดพลาดเหมือนที่เคย เกิดขึ้นมาแล้ว

3.4 การรับหรือให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่อาจสร้างแรงจูงใจในการพิจารณา ตัดสินอย่างไม่ชอบธรรม

การเป็นข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องเกี่ยวข้องกับความไว้วางใจของ สาธารณะย่อมหมายถึง ต้องปฏิบัติงานด้วยความเป็นกลาง ไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย และถูกต้องชอบธรรม ดังนั้น ไม่เป็นการสมควรที่ข้าราชการจะเสนอ ได้รับ หรือ ให้ของขวัญ ของกำนัลและ/หรือผลประโยชน์ที่จะส่งผลหรืออาจส่งผลทำให้เกิด การแทรกแซงความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

การรับหรือให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
มีแนวทางปฏิบัติอย่างไรบ้าง ?

1. ไม่ใช้วิธีการรับหรือให้เงิน ทรัพย์สิน สิ่งของ หรือประโยชน์อื่นใดกับผู้หนึ่ง ผู้ใด เพื่อเจตนาชักนำให้กระทำหรือละเว้นการกระทำที่ไม่ถูกต้องเที่ยงธรรม
2. ไม่เรียกรับหรือรับเงิน ทรัพย์สิน สิ่งของหรือประโยชน์อื่นใดจากข้าราชการ ด้วยกัน เพื่อสัญญาว่าจะให้ความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการหรือจากภาคเอกชน เพื่อสัญญาว่าจะได้รับจัดซื้อสิ่งใด ๆ ของหน่วยงาน
3. ไม่เสนอเงิน ทรัพย์สิน สิ่งของ การบริการหรือประโยชน์อื่นใดกับผู้บังคับ บัญชา เพื่อแลกเปลี่ยนกับสิทธิพิเศษหรือความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่
4. ไม่รับคำแนะนำหรือให้คำแนะนำในการปฏิบัติที่ต้องใช้ความสัมพันธ์พิเศษ กับข้าราชการกันเองหรือบุคคลใด

การรับหรือให้ของขวัญ
ของที่ระลึก ของกำนัลและ/หรือผลประโยชน์
มีแนวทางปฏิบัติอย่างไรบ้าง ?

1. ข้าราชการต้องไม่ถามนำถึงการให้ การรับของขวัญ ของที่ระลึก
ของกำนัลและผลประโยชน์

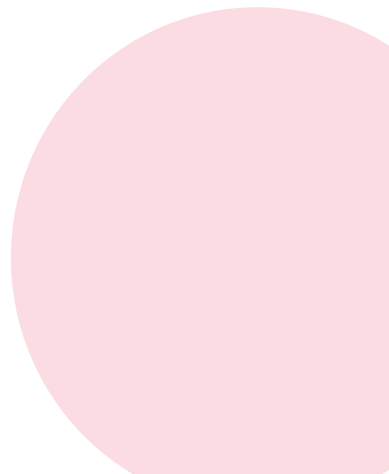
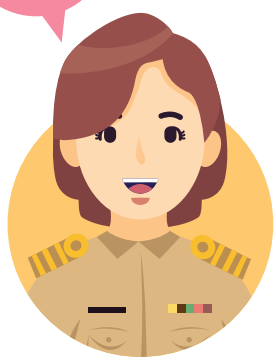
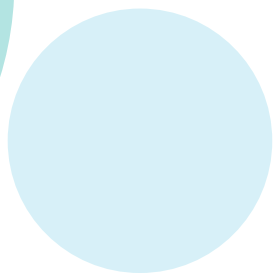
2. หากมีสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น ข้าราชการควรปฏิเสธการรับของกำนัล
ของขวัญ และประโยชน์ โดยอธิบายว่าเป็นการขัดต่อนโยบายของรัฐ
ความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ และอาจเป็นผลให้ถูกถอดถอน
จากการปฏิบัติหน้าที่นั้น ๆ ได้

3. ไม่รับหรือไม่ให้เงินสด เช็ค พันธบัตร หุ้น ทองคำ อัญมณี
อสังหาริมทรัพย์ หรือสิ่งใด ๆ ที่สามารถเป็นเงินสดได้

4. ก่อนรับหรือให้ของขวัญ และ/หรือของที่ระลึกของกำนัล และ/หรือ
ผลประโยชน์ใด ๆ ต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมายนโยบาย
ของหน่วยงาน โดยสิ่งของหรือของขวัญที่ให้แก่กันในการทำงาน
ควรมีราคาเล็กน้อยไม่เกิน 3,000 บาท

5. การเก็บรักษาหลักฐานการใช้จ่ายเงินที่แสดงมูลค่าของขวัญของที่ระลึก
เพื่อใช้ประกอบการตรวจสอบ

6. กรณีได้รับมอบหมายหรือได้รับอนุญาตจากหน่วยงานให้ไปช่วยเหลือ
หน่วยงานภายนอก อาจรับเงินค่าสมนาคุณสิ่งของ หรือของขวัญ
ตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลัง

บทที่ 4

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน 2564

๑

ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ

“ อันได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้วยการแสดงออกถึงความภูมิใจในชาติและรักษาผลประโยชน์ของชาติ ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ เคารพในความแตกต่างของการนับถือศาสนา ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และเกิดคุณรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ ”

๒

ข้อสัตย์สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้

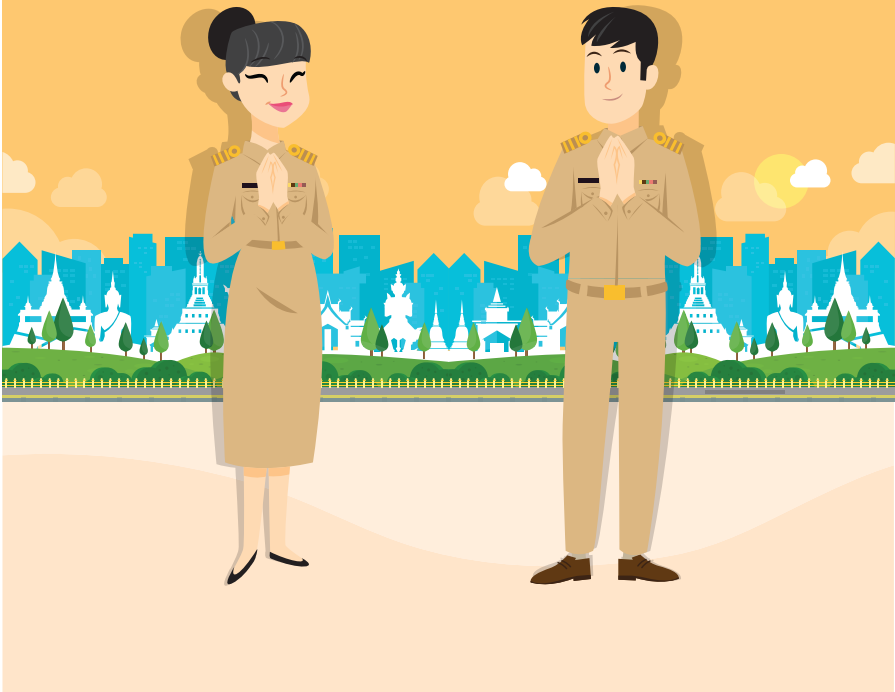
“ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาตามกฎหมาย และตามทำนองคลองธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ ไม่แสดงออกถึงพฤติกรรมที่มีนัยเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความพร้อมรับการตรวจสอบและรับผิด มีจิตสำนึกที่ดี โดยคำนึงถึงสังคม สิ่งแวดล้อม สิทธิมนุษยชน และเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”

๓

ยับยั้ง และยึดมั่น ในสิ่งที่ถูกต้อง

“ กล้าตัดสินใจและยับยั้งทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม
กล้าคัดค้านในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง กล้าเปิดเผยหรือรายงานการทุจริต
ประพฤติมิชอบต่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่
โดยปราศจากอคติ และไม่ยอมกระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสม
เพียงเพื่อรักษาประโยชน์หรือสถานภาพของตนเอง ”

คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

“ ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เสียสละ มีจิตสาธารณะ
สามารถแยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่การงาน
ไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล
และประโยชน์ส่วนรวม และไม่ประกอบกิจการหรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับ
ผลประโยชน์อันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน ”

๕

มุ่งผลสัมฤทธิ์ และคุณภาพของงาน

“มุ่งผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ และคุณภาพของงาน ปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็วทันต่อเวลาและสถานการณ์ คำนึงถึงประโยชน์และความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของรัฐ รักษามาตรฐานการทำงานที่ดี พัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่อง ใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เชื่อมั่นในระบบการทำงานเป็นทีม ให้บริการแก่ประชาชนด้วยความเต็มใจ และเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง”

๖

ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความเที่ยงธรรม

“ปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติโดยการใช้ความรู้สึก
หรือความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือเหตุผลของความแตกต่าง
ทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ สภาพร่างกาย สถานะทางเศรษฐกิจ
สังคม และต้องรักษาความเป็นกลางทางการเมือง
โดยไม่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นการให้คุณให้โทษ
แก่นักการเมืองและพรรคการเมือง”

๗

ดำรงตนเป็นแบบอย่าง ด้วยการเป็นข้าราชการที่ดี

“ รักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ พึงปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือ
ศรัทธาแก่ประชาชน ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความสุภาพ
อ่อนน้อมถ่อมตนไม่อ้างหรือใช้อำนาจโดยปราศจากเหตุผล
ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายโดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
พระบรมราโชวาท หลักคำสอนทางศาสนามาปรับใช้
และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีด้วยการเคารพกฎหมายและมีวินัย ”

บรรณานุกรม

กำชัย จงจักรพันธ์. การขัดกันแห่งผลประโยชน์ และมาตรา 100, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต.

จารุวรรณ สุขุมมาลพงษ์ (2556) , The New Sick Man of Asia คอร์รัปชัน
ต้นเหตุ “ไทยป่วย”

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2560), “คู่มือป้องกันการ
ขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม (Conflict
of Interest)”.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. ชุดความรู้การเฝ้าระวัง
การทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ 3

“
เจ้าหน้าที่ของรัฐ
อย่า !
ทำอะไรที่ผิด
จรรยาบรรณ
และข้อกำหนด
”

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

เลขที่ 88/24 ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
โทร. 0 2590 7000 โทรสาร. 0 2590 711 อีเมลล์. contact@fda.moph.go.th